

Για να εξυπηρετήσει τους σκοπούς του στις «Ικέτιδες», ο Αισχύλος χρησιμοποίησε την παγιωμένη άποψη ότι οι Δαναΐδες δεν ήταν κάποια αθώα θύματα, κάποια ανίσχυρα κοριτσόπουλα, αλλά ένα είδος αμαζόνων που εξασκούσαν στο κυνήγι, οπλοφορούσαν και ήταν ανά πάσα στιγμή έτοιμες να πολεμήσουν τα ξαδέλφια τους. Άλλωστε, ο ίδιος ο μύθος τις ήθελε να κινούν κωπηλατώντας την πρώτη πεντηκόντορο, τραβώντας από ένα κουπί καθεμιά (ενώ, για παράδειγμα, στην Αργοναυτική εκστρατεία, μόνο ο Ηρακλής χειριζόταν μόνος ένα κουπί καθώς καθένα από τα άλλα χρειαζόταν δυο κωπηλάτες για να κινηθεί).

Δεν είναι λίγοι εκείνοι που πιστεύουν ότι οι πενήντα Δαναΐδες, στην ουσία, αντιπροσώπευαν τα πενήντα φεγγάρια του μαγικού κύκλου της τετραετίας, του μισού ενός «μεγάλου έτους», με το άλλο μισό να εκτείνεται σε 49 φεγγάρια όπως 49 ήταν οι Δαναΐδες που εκτέλεσαν την πατρική εντολή (ανά πενήντα μήνες π.χ. γίνονταν οι πανελλήνιοι αγώνες, 49 αν έπεφταν δυο πανσέληνοι τον ίδιο καταληκτικό μήνα). Στην πραγματικότητα, οι παραδόσεις αυτές απηχούν μακρινές «πελασγικές» εποχές στις οποίες επικρατούσε η μητρογραμμική συγγένεια με την γυναίκα κυρίαρχο του παιχνιδιού. Χρησιμοποιήθηκαν για να αιτιολογήσουν την γενεαλογία των Ελλήνων αλλά δύσκολα κρύβουν πανάρχαιες λατρείες.

Στο μνημειώδες έργο του «Αισχύλος και Αθήνα», ο G. Thomson επιμένει ότι ο μύθος της Ιώς στηρίζεται σε ένα ιερό γάμο, με την αγελάδα νύφη να είναι ιέρεια της Ήρας, ενώ ο γαμπρός ήταν ιερέας του Δία μεταμφιεσμένος σε ταύρο, επειδή ο Πανόπτης Άργος (που διόλου συμπτωματικά φορούσε τομάρι ταύρου) τα έβλεπε όλα, όπως όλα τα έβλεπε ο Δίας αλλά και ο Ήλιος. Με τα κέρατα της αγελάδας Ιώς να σχηματίζουν μισοφέγγαρο και να παραπέμπουν σε γάμο ανάμεσα στον Ήλιο και στη Σελήνη.

Αναφέρθηκε ήδη ότι ο Δίας και η Ήρα έσμιξαν πρώτη φορά στο βουνό Κοκκύγιον. Στην Αργολίδα υπήρχε ένας πανάρχαιος μύθος που ιστορούσε ότι ένας βοσκός, Αλιάκμονας το όνομά του, έβοσκε το κοπάδι του στο Κοκκύγιο και έτυχε να δει τον Δία να αγκαλιάζει την Ήρα. Τρελάθηκε και ρίχτηκε σε ένα ποτάμι που πήρε το όνομά του: Αλιάκμονας. Αργότερα, ο Ίναχος είδε τον Δία να βιάζει την κόρη του, Ιώ, και προσπάθησε να τον κυνηγήσει. Ο Δίας έκανε τον διώκτη του να τρελαθεί και να ριχτεί στο ίδιο ποτάμι. Από τότε, το ποτάμι άλλαξε πάλι όνομα κι έγινε Ίναχος. Ο Thomson υποθέτει ότι ο γάμος του Δία με την Ήρα ή την Ιώ σχετιζόταν με κάποιο τελετουργικό, στο οποίο περιλαμβανόταν κυνηγητό και βούτηγμα σε ποτάμι. Πίσω από τον γάμο του Ήλιου και της Σελήνης υπήρχε ο ταύρος που παντρευόταν την αγελάδα. Η τελετή γινόταν από ένα ιερέα μεταμφιεσμένο σε ταύρο και μια ιέρεια μεταμφιεσμένη σε αγελάδα. Ταύρος ο Δίας, αγελάδα η Ήρα ή η Ιώ. Με την Ιώ να

λατρευόταν ως αγελάδα στο Άργος και να υποκαταστάθηκε από την Ήρα. Άλλωστε η Ιώ ήταν η ίδια η Ήρα πριν να καταπέσει σε ιέρεια της θεάς. Και το όνομά της σήμαινε Σελήνη. Τα τρία χρώματα που άλλαζε η μεταμορφωμένη σε αγελάδα Ιώ αντιστοιχούν στις τρεις φάσεις της σελήνης, γέμιση, πανσέληνος, χάση. Με τον Πανόπτη (τον γεμάτο μάτια) Άργο να μην είναι άλλος από τον έναστρο ουρανό. Ειπώθηκε ήδη ότι μάτια του Άργου ήταν τα σαν αστέρια στίγματα στο δέρμα του ταύρου που αυτός σκότωσε.

Ο Κερένυι προσθέτει μια επίσης αρχαία παράδοση (την παραθέτει και ο Στέφανος Βυζάντιος) που αναφέρει ότι ο Δίας, όταν μεταμορφώθηκε σε ταύρο και άρπαξε την Ευρώπη, δεν την πήγε στην Κρήτη αλλά σε μια σπηλιά στην Βοιωτία. Εκεί κατέφθασε ο αδελφός της, Κάδμος, και, ακολουθώντας ένα χρησμό, έκτισε την Θήβα εκεί όπου στάθηκε μια αγελάδα η οποία είχε σε κάθε πλευρά της ζωγραφισμένο ένα φεγγάρι. Ιερή αγελάδα ήταν για τους Αιγυπτίους η θεά Ίσιδα που ταυτίστηκε με την Ιώ, ιερός ταύρος ο θεός Άπης που ταυτίστηκε με τον Έπαφο, ο οποίος Έπαφος γεννήθηκε στην Αίγυπτο ή στην Εύβοια, το νησί με τα «καλά βόδια».

(τελευταία επεξεργασία, 4 Φεβρουαρίου 2021)